

A gyermekek és jogaik a polgári és a családi jogban

Az Európa Tanács mindig is sokat tett a gyermekek jogainak megerősítéséért és védelméért, illetve azért, hogy ezeket a jogokat Európában a polgári- és családjogba is bevezessék, különös tekintettel a következő pontokra:

- az örökbefogadás és a gyermekek jogai
- a család jogi védelme
- a felügyelet alatt álló gyermekek esetében a mindkét szülővel való kapcsolattartás jelentősége
- a gyermeki jogok gyakorlásának támogatása
- a gyermekek állampolgársághoz való joga

Kormányközi munka

A Családjogi Szakértői Bizottság (Committee of Experts on Family Law, CJ-FA) a legfőbb kormányközi bizottság, amely gyermekeket érintő kérdéseket vet fel. Ez a bizottság különböző, a családdal kapcsolatos problémákkal foglalkozik, beleértve a gyermekek helyzetét is. A bizottságon belül két munkacsoportot állítottak fel. Ezek foglalkoznak az örökbefogadás (pl. A gyermekek örökbefogadásának európai egyezményének frissítésével), az örökösödés és a házastársi vagyon kérdésköreivel, azon belül is elsősorban a család jogi védelmével az öröklés és az eltartásra szoruló gyermekek esetében.

A gyermekekkel való kapcsolattartás és ennek lehetséges korlátozásai, ha a gyermek érdekei úgy kívánják, az egyik legjelentősebb probléma az Európa Tanács tagállamai számára. Ezzel a nehézséggel az Európa Tanács úgy próbál megbirkózni, hogy elfogadta a gyermekek kapcsolattartására vonatkozó egyezményt (Convention on contact concerning children).

Az egyezmény célja a nemzeti és határon túli kapcsolattartás jogi helyzetének javítása, de leginkább annak az alapvető jognak a pontos meghatározása és megerősítése, hogy a gyermekek és szülők rendszeresen tarthassák egymással a kapcsolatot. Ezt a jogot akár ki is lehet terjeszteni, ha szükséges, hogy a gyermekek más felnőttekkel való kapcsolattartását is magában foglalja, különösen abban az esetben, ha az adott felnőtt rokona a gyermeknek. Ebből a szempontból az

egyezmény arra törekszik, hogy általános alapelveket határozzon meg, amelyek alkalmazzák a kapcsolattartás rendelkezéseit, valamint hogy megfelelő óvintézkedésekkel és kezesekkel tudja biztosítani a találkozások lefolyását, és az együtt töltött idő leteltével a gyermek azonnali visszatérését. Megalapozza az összes olyan testület és hatóság együttműködését, amely a kapcsolattartás rendelkezéseivel foglalkozik és megerősíti a fontos, már létező nemzetközi jogi eszközök alkalmazását.

A gyermekek felügyeletéről szóló egyezmény bizottsága (Convention Committee on the Custody Convention, T-CC) hozzájárul ahhoz, hogy az egyezmény definíciói alapján felállított központi hatóságok képviselői szakmai találkozók alkalmával próbáljanak megoldást találni arra, hogy milyen módszerekkel lehet elősegíteni a felügyeletre és a láthatásra vonatkozó rendeletek érvényesítését, elsősorban ha egy gyermeket végrehajtható határozat nélkül visznek nemzetközi határon túlra.

A gyermekek jogainak gyakorlásáról szóló egyezmény (European Convention on the exercise of children's rights, CETS 160) Állandó Bizottságának (T-ED) feladata az egyezmény értelmezését és megvalósítását érintő bármely lényeges kérdés felvetése. Az egyezmény amellett, hogy a gyermekek jogainak érvényesítésére a gyermekek érdekeinek szem előtt tartásával törekszik, eljárási jogokkal ruházza fel a gyermekeket, valamint elősegíti eme jogok gyakorlását azáltal, hogy biztosítja, hogy a gyermekek tudjanak róla, és engedélyük is legyen arra, hogy részt vegyenek azokon a törvényszéki hatóság előtt lezajló meghallgatásokon, amelyekben érintettek.

Az Állandó Bizottság az egyezmény megvalósítására vonatkozó megállapításait ajánlás formájában fogalmazza meg, és akár tanácsokkal és közreműködéssel is segítheti azokat a nemzeti testületeket, amelyek nemzeti szinten foglalkoznak ugyanezekkel a problémákkal, ezen kívül támogathatja a nemzetközi együttműködést.

Az Állampolgársági Szakértők Bizottsága (Committee of Experts on Nationality, CJ-NA) szintén megfogalmaz gyermekeket érintő kérdéseket, a középpontban a gyermekek állampolgársághoz való jogát állítva, illetve, hogy miként kerülhető el az a helyzet, hogy egy gyermeket egy ország sem ismer el állampolgárának, vagy hogy egy gyermek elveszíti állampolgárságát.

Európai együttműködési programok

Az Európa Tanács mindig is kiemelkedően sokat tett a családjogi védelem megerősítéséért, különös tekintettel a gyermekek jogi védelmére, amit a számtalan nemzetközi jogi eszköz előkészítésével, a gyermekeknek címzett programok és projektek, valamint a legkülönbözőbb családjogi vitatémákban szervezett találkozók és konferenciák megrendezésével segít elő.

Adopted texts

- European Convention on the exercise of children's rights [CETS 160].
Európai egyezmény a gyermekek jogainak gyakorlásáról [CETS 160].
- Convention on contact concerning children [CETS 192].
- European Convention on Recognition and Enforcement of Decisions concerning Custody of Children and on Restoration of Custody of Children [CETS 105].
Európai egyezmény a gyermekek feletti felügyeleti joggal kapcsolatos határozatok elismeréséről és a felügyelet visszaállításáról [CETS 105].
- European Convention on the Adoption of Children [CETS 058].
- European Convention on the Legal Status of Children born out of Wedlock [CETS 085].
- Recommendations (79) 17 and No. R (85) 4 on the Protection of children against ill-treatment of violence.
- Recommendations (87) 20 and No. R (88) 6 on Protection of children in the case of juvenile delinquency.
- Recommendation (98) 8 on Children's participation in family and social life.
- Recommendation (1979) 874 on a European Charter on the Rights of the Children.
- Recommendation (2000) 1443 on International adoption: respecting children's rights.
- Recommendation (2002) 1561 on Social measures for children of war in South-eastern Europe.
- Recommendation (1998) 1371 on Abuse and neglect of the children.